

MONI STĂNILĂ

Alexandru (1900–1984)

(...)

Manapság nagy dolog az egészséges asszony. Az elsőt ősszel temettem el. Aki a háborút megjárta, nem pityereg. Nagyon el se keseredik, hogy két gyermekkel magára maradt. Szétnéz egy másik faluban, meglát egy szép, fiatal asszonyt, azt hazudja neki, hogy a falunkban megáll a vonat, és újraházasodik.

(...)

A második háborúba nem mentem el. Otthon ültem, adósságot csináltam. Kellett adóra, kenyérre. Aztán meg futhat az ember: meghal a fia, emlékmű lesz a templom udvarán. A faluban csak öregek meg asszonyok, 45 után sorra születnek a gyerekek. Születésnapomra, köszöntő helyett, emlék:

Paraszi Kölcsön- és Takarékpénztár, 947. április 09.

Uram,

Emlékeztetjük, hogy 900.000-ról szóló váltója 1947. május 15-én esedékes, ezenképpen kérjük, szíveskedjék annak kiegyenlítéséről gondoskodni. Tudomására hozzuk, hogy amennyiben kérésünknek eleget nem tesz, a törvény értelmében a szerződés szerint vagyonát a teljes összegre végrehajtás alá vesszük.

(...)

Életút, a községháza stílusában:

háborút megjárta, megjött gyalogszerrel, feleségek, bajok, háromgyermekes műépítész, polgármester, erdész, unokát felnevelte, unokát kiházásította, háromgyermekes unokát csodálta, juhok, erdő, hegy, köd, öreg fejjel párszor a forrásfalvi hegyre felvonult, jól elvult a kalyibában, Dan jött utána, nem megyek, eredj a pokolba, bámult esthajnalcsillagot, lányunokát, hajdani harmonikát, hallgatta a kolompot, két halott feleség, egy leukémiával diagnosztizált lánygyermek, elment előtte, pá pá.

* *Moni Stănilă* költő (1978, Tomești, Temes megye). Teológián és Bölcsészkaron diplomázott. 2010 óta a Moldvai Köztársaságban él, ahol Alexandru Vakulovskival együtt a Republica irodalmi kört vezet. Számos verseskötet, egy regény és egy ifjúsági regény szerzője. Verseit angol, német, svéd, azeri, orosz, török, magyar, észt, francia nyelvre fordították. A Romániai Írók Szövetségének tagja. Legutóbbi kötete: *Războiul solomonarilor* (Garabonciások harca, regény, Polirom, 2018).

Dan (1946–2064)

(...)

1969. február 25.

Aztán egy szomszédasszonnyal bajba keveredtem. Mintha szerettem volna, vagy nem is. Meglett a baj, a vénasszonyok a fejemre ültek, nem rendes dolog, mondták. Nem rendes dolog, füttyültem. Olyan lány kellett nekem, aki a nyáját meglegelteti. Akinek kertjében juhok keringenek. Akinek belevaló ember az apja. Vagy legalább olyan, akit az Úr is megsegít.

Olyan lány kellett, aki sötétben számolni tud, és nem szül fiat. Hogy három lányom legyen, én meg a Zöld Király.

(...)

1990. február 20.

Colácel mostohafia? Ismerem, Sorin Leiát a gyerekek is ismerik. Rendes, tisztelettudó gyermek, akár egy leány. A húga a lányommal egy osztályba járt. December 17-én főbe lőtték. Februárban kiásták a tömegsírból, hazavitték, azonmód kiterítették, foga volt, arca nem, aztán tisztességesen eltemették. Abban a pettyes ingben, amelyikben kiásták. Hogyan cserélték volna le? Darabokban vált le róla a hús, a hős halottról.

(...)

1990–1994

A forradalom pénzt nem hozott, büszkék vagyunk és szabadok. Poharat lopunk a gyárból, a magyarokkal bizniszelünk. A lányaimnak adidászuk, puma bakancsuk, pamuttrikójuk van, és kiwiaromát isznak, ásványvízzel. Aki a magyaroknál a piacon poharat árul, mind tamásdi. Azazhogyminden tamásdi ott van, poharat árul.

Pálinkáról borra, borrhól sörre, sörről vissza a pálinkára, Săniuța vodkára, Monopolra. A forradalom után Monopolról etilalkoholra (a szerbektől), e.a.-ról borosra, cseresre, bármire, ami a magyaroknál kapható. Cseresről, borosról boltban műanyag üvegben (két deci, fél liter) kapható bihari pálinkára. Vodkáról, pálinkáról Iris üdítőre, 3 liter, a víznél olcsóbb.